

POWÓDZTWA PRZEDSTAWICIELSKIE

ZMIANY W USTAWIE
O DOCHODZENIU ROSZCZEŃ
W POSTĘPOWANIU GRUPOWYM

KLUCZOWE POJĘCIA I ICH ZNACZENIE

USTAWA

Ustawa z dnia 24 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym oraz niektórych innych ustaw.

DYREKTYWA

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylającą dyrektywę 2009/22/WE.

NOWY PODTYP POSTĘPOWANIA GRUPOWEGO

Z dniem 29 sierpnia 2024 r. weszła w życie Ustawa, która implementuje Dyrektywę (UE) 2020/1828 dotyczącą powództw przedstawicielskich. Nowe przepisy umożliwiają składanie powództw przedstawicielskich przez podmioty upoważnione w sprawach dotyczących ochrony zbiorowych interesów konsumentów.

CEL I TYPY POWÓDZTWA PRZEDSTAWICIELSKIEGO

Nowe przepisy wprowadzają **powództwo przedstawicielskie** jako podtyp postępowania grupowego, umożliwiając dochodzenie roszczeń przez organizacje konsumenckie i inne podmioty upoważnione. Celem tych zmian jest wzmocnienie ochrony konsumentów w sytuacjach, w których przedsiębiorcy naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

Ustawa przewiduje dwa typy powództw:

POWÓDZTWA O STWIERDZENIE PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH OGÓLNE INTERESY KONSUMENTÓW

Ich celem jest uznanie przez sąd, że dana praktyka była niezgodna z prawem, co ma znaczenie dla wszystkich potencjalnie poszkodowanych konsumentów.

POWÓDZTWA O ROSZCZENIA NAPRAWCZE

Dotyczą one konkretnych działań naprawczych na rzecz konsumentów, którzy zostali poszkodowani przez działania przedsiębiorcy. Do roszczeń takich należą między innymi:

- usunięcie skutków nieuczciwych praktyk,
- złożenie przez pozwanego oświadczenia o odpowiedniej treści i formie,
- obniżenie ceny,
- unieważnienie umowy z obowiązkiem zwrotu świadczeń obu stron,
- naprawienie szkody.

KTO MOŻE POZWAĆ?

Powództwa przedstawicielskie mogą być wytaczane wyłącznie przez tzw. **podmioty upoważnione**, które spełniają określone w ustawie kryteria. Są to:

ORGANIZACJE KONSUMENCKIE

Działające w ramach swoich celów statutowych.

RZECZNIK FINANSOWY

Działający w sprawach dotyczących rynku finansowego.

W Polsce podmiotami upoważnionymi mogą być organizacje konsumenckie wpisane do rejestru krajowego prowadzonego przez Prezesa UOKiK lub do wykazu prowadzonego przez Komisję Europejską w przypadku powództw transgranicznych. Rejestr jest dostępny na stronie UOKiK, a formularz zgłoszeniowy znajduje się pod [linkiem](#), natomiast wykaz podmiotów upoważnionych do wytaczania powództw transgranicznych dostępny jest pod [linkiem](#).

KTO MOŻE ZOSTAĆ POZWANY?

Pozew może być skierowany przeciwko każdemu przedsiębiorcy, który stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, obejmujące działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy niezgodne z przepisami prawa Unii Europejskiej, w branżach wymienionych w załączniku I Dyrektywy 2020/1828. Dotyczy to przede wszystkim firm działających w sektorach takich jak:

- instytucje finansowe i banki,
- ubezpieczyciele,
- przewoźnicy,
- przedsiębiorcy świadczący usługi na odległość,
- producenci żywności, kosmetyków, leków,
- biura podróży.

Nowe przepisy obejmują praktycznie wszystkie sektory, w których przedsiębiorcy prowadzą sprzedaż lub świadczą usługi na rzecz konsumentów, zwłaszcza na masową skalę.

W zasadzie każdy przedsiębiorca, którego kontrahentami są konsumenci, może zostać pozwany w nowym typie postępowania grupowego.

UŁATWIENIA DLA KONSUMENTÓW

Aby umożliwić konsumentom łatwiejsze dochodzenie swoich praw, ustawa przewiduje szereg ułatwień proceduralnych:

➤ **BRAK OPŁAT SĄDOWYCH** dla konsumentów biorących udział w postępowaniu grupowym (co najwyżej mogą być zobowiązani do uiszczenia niewielkich (limitowanych) opłat na rzecz podmiotu upoważnionego).

➤ **LIBERALIZACJA PRZESŁANEK DOPUSZCZALNOŚCI POSTĘPOWANIA GRUPOWEGO** – roszczenia nie muszą być oparte na wspólnej podstawie faktycznej, a jedynie na wspólnej podstawie prawnej.

➤ **ZNIESIENIE OBOWIĄZKU UJEDNOLICANIA ROSZCZEŃ PIENIĘŻNYCH** przez stronę powodową w sprawach grupowych, w których członkami grupy są konsumenci.

➤ **WSPARCIE PODMIOTU UPOWAŻNIONEGO ZE STRONY PREZESA UOKIK-U.**

MOŻLIWE ROZSTRZYGNIĘCIA

W przypadku uznania powództwa przedstawielskiego, sąd może nałożyć na przedsiębiorcę różnorodne środki kompensacyjne, w tym:

- nakazanie zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów,
- obowiązek złożenia przez przedsiębiorcę odpowiedniego oświadczenia o stosowaniu nieuczciwych praktyk,
- uwzględnienie roszczeń takich jak zasądzenie odszkodowania, obniżenie ceny, unieważnienie umowy.

RYZYKA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Nowe przepisy generują szereg ryzyk, z którymi będą musieli liczyć się przedsiębiorcy:

RYZYKO PRAWNE

Przedsiębiorcy mogą zostać pozwani w procesie z powództwa podmiotu upoważnionego.

RYZYKO FINANSOWE

Związane z kosztami takiego postępowania.

RYZYKO WIZERUNKOWE

Potencjalna utrata reputacji w przypadku publicznego rozpowszechnienia informacji o pozwie grupowym przeciwko przedsiębiorcy.

CO DALEJ?

Ustawa znacznie ułatwia wszczynanie postępowań grupowych i zachęca konsumentów do dochodzenia swoich praw na drodze sądowej, nawet jeśli roszczenia obejmują niewielkie kwoty. Mechanizm powództwa przedstawielskiego powinien doprowadzić do większego spopularyzowania powództw grupowych w Polsce. W praktyce zatem spodziewać się można wzrostu liczby postępowań grupowych w najbliższych latach, pod warunkiem, że organizacje konsumenckie będą aktywnie korzystać z nowej instytucji.

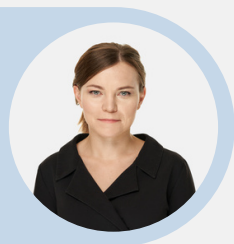
W CZYM MOŻEMY POMÓC?

Nasz Zespół Praktyki Class Action oferuje kompleksową pomoc zarówno dla organizacji konsumenckich, jak i przedsiębiorców, w zakresie:

- doradztwa organizacjom konsumenckim w zakresie przygotowania do pełnienia roli podmiotu upoważnionego, opracowując niezbędne dokumenty i wyjaśniając co należy zrobić,
- dokonania audytu zgodności działalności przedsiębiorcy z przepisami z zakresu ochrony konsumentów (we współpracy z działem compliance),
- przygotowania pozwu grupowego i skutecznego dochodzenia praw przed sądem (przy utrzymaniu tzw. przymusu adwokacko-radcowskiego),
- opracowania strategii obrony w postępowaniach grupowych oraz zarządzania ryzykiem związanym z nowymi przepisami. Posiadamy doświadczenie w reprezentowaniu pozwanych w procesie grupowym,
- dostarczenia solidnej dawki wiedzy w zakresie postępowań grupowych, w tym powództw przedstawicielskich,
- przeprowadzenia stosownych szkoleń dedykowanych organizacjom konsumenckim, czy przedsiębiorcom świadczącym usługi na rzecz konsumentów.

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU

Jeśli stoisz przed wyzwaniem związanym z powództwami przedstawicielskimi lub potrzebujesz wsparcia prawnego w związku z nowymi regulacjami, nasz zespół doświadczonych prawników jest gotowy, aby Ci pomóc. Skontaktuj się z nami, a wspólnie opracujemy najlepszą strategię ochrony Twoich interesów lub rozwiązywania problemów prawnych.

Agnieszka Trzaska-Śmieszek

Partner KKG, adwokatka. Ekspertka z zakresu postępowań grupowych, kieruje zespołem zajmującym się postępowaniami grupowymi prowadzonymi przez KKG. Redaktorka naczelna portalu dotyczącego postępowań grupowych w Polsce i na świecie: www.classaction.pl.

agnieszka.trzaska@kkg.pl